

Ставови Округлог стола "Образовање за одрживи развој"

Ставови и препоруке учесника Округлог стола „ОБРАЗОВАЊЕ ЗА ОДРЖИВИ РАЗВОЈ У ЛОКАЛНОЈ ЗАЈЕДНИЦИ - ПОТРЕБЕ И ПРАКСА„ одржаног 26.01. 2011.г. у оквиру „Другог сајма еколошкога образовања“ у Крагујевцу.

На Округлом столу су презентоване активности у области образовања и васпитања за животну средину и одрживи развој, које су до сада спроводили Кабинет потпредседника за европске интерграције – Група за одрживи развој, Министарство животне средине и просторног планирања, Министарство просвете, Покрајински секретаријат за заштиту животне средине и одрживи развој Аутономне Покрајине Војводине, градови Београд, Нови Сад, Ниш, Крушевац, Чачак, Краљево и Крагујевац и друге локалне самоуправе, институције, удружења, медији и др.

Представљени су изузетни примери ангажовања младих: кроз истраживачки рад и примену знања у пракси, лично учешће и партнерске активности и као посебно занимљиво ангажовање на зеленом преваспитавању одраслих, а све у циљу очувања природе и остваривања вишег квалитета живљења.

Округли сто је био и прилика за упознавање са преданим радом васпитача, учитеља, професора и других посленика у области заштите животне средине, одрживог развоја и здравих стилова живота.

Модератор Округлог стола била је мр Гордана Брун, из Удружења "Школа за опстанак" и члан Националне комисије за сарадњу са UNESCO .

Организатори : Влада Републике Србије – Кабинет потпредседника за европске интерграције – Група за одрживи развој; Министарство просвете – Школска управа у Крагујевцу; Град Крагујевац; Центар за еколошко образовање и одрживи развој (Политехничка школа Крагујевац); удружење "Стаклено звоно" и удружење "Школа за опстанак".

У ДИСКУСИЈИ ЈЕ ИСТАКНУТО:

Република Србија се определила за одрживи развој усвојивши Стратегију одрживог развоја са Акционим планом за њено спровођење (2008-2017.) и друга стратешка документа. Такође, усвојен је Национални програм заштите животне средине (2010), и сачињен је и Први оквирни акциони план образовања за животну средину и одрживи развој (2008.г.), у којима је оцењено да „генерално гледано, образовање и васпитање за животну средину и одрживи развој није у довољној мери заступљено у васпитно-образовном систему, односно, није достигнут ниво међународно утврђених стандарда. Неформално образовање и други видови јачања јавне свести су недовољно координирани, несистематизовани и нису доступни свим категоријама становништва, иако су од изузетног значаја.,,

С друге стране, истраживања (UNDP, UNEP, CESID) су показала да је ниво еколошке свести у Србији веома низак и да је нееколошко понашање последица, пре свега, недовољног и неадекватног образовања и информисања становништва у области животне средине и одрживог развоја.

Такође, у стратешким документима је оцењено да је Србија на веома незавидном месту када је реч о одрживој производњи и потрошњи. Зато морају одмах да се предузму хитне мере рестрикција «прљаве» производње, али и против нерационалне потрошње енергије и прекомерне потроше природних ресурса.

Поред законских прописа и подстицајних економских мера, које треба да утичу на промену стања, **неопходно је и да се целокупно становништво Србије едукује за заштиту животне средине и одрживи развој**. Захваљујући овом образовању, визија одрживости би могла да постане стварност.

Крагујевац

10 - 30. јануар 2011. године

У складу са изнетим оценама, у Акционом плану је предложено:

- да се унапреди квалитет образовања у функцији одрживог развоја, којим ће се осигурати већа продуктивност (ефективност) и ефикасност образовања, подизање нивоа постигнућа ученика и стицање компетенција од значаја за економију засновану на знању;
- да се интегрише образовање за животну средину у функцији одрживог развоја у све нивое образовно-васпитног система, као **један од кључних фактора промена у начину мишљења, живота и рада у правцу одрживости**;
- да се подршка изради и примени стандарда образовања за животну средину и одрживи развој у складу са међународним стандардима;
- развијање компетенција запослених у образовању за укључивање образовања за животну средину у функцији ОР у наставне и ваннаставне активности, израда и доступност наставних средстава и радних материјала;
- да се припреме смернице за успостављање мреже одрживих еко-школа, и мреже образовних центара у заштићеним природним добрима, као помоћ за одрживо управљање и **примену у пракси принципа одрживог развоја** у функцији заштите животне средине (енергетска ефикасност, уштеда воде, итд.);
- да се реализује Програм едукације и образовања за одрживу производњу и потрошњу:
 - а) промена навика, и промоција одрживог понашања људи у потрошњи енергије, воде, хране, заштити природе и чувања биодиверзитета, културних и других трајних вредности у потрошњи,
 - б) неговање здравог живота,
 - в) покретање и вођење медијске кампање за прихватање одрживог начина производње и потрошње;
- да се повећа ниво информисаности и обучености становништва за очување животне средине у функцији одрживог развоја, путем програма формалног и неформалног образовања, личног и професионалног усавршавања и доживотног учења.

Будући да ови предлози, углавном, нису реализовани, и поред постојећих иницијатива или примера добре праксе, који су се чули на овом Округлом столу, у предстојећим стратешким променама образовања морају да се имају у виду, као и неопходност целовитије **имплементације образовања за животну средину и одрживи развој у формалне и неформалне видове образовања.**

Имајући у виду значај и прихватање Пан-европске стратегије образовања за одрживи развој UNECE (2005), УН Декаде образовања за одрживи развој (2005-2014.г.), Изјаву министара просвете и заштите животне средине на европским конференцијама (Кијев 2003. и Београд 2007.) и других међународних обавезујућих докумената из ове области, истичемо низак ниво примене ових међународних докумената у Републици Србији и **препоручујемо следеће:**

-осигурати спровођење свих договора, докумената и обавеза везаних за образовање за одрживи развој, које је Влада прихватила, а посебно Пан-европске стратегије ООР, као и Првог оквирног акционог плана образовања за зжс у функцији одрживог развоја;

- обезбедити потребна финансијска средства за унапређивање образовања и информисања и јавних кампања усмерених на све циљне групе (становништво, пословни сектор, државна управа, локална самоуправа, медији) **с тим што посебну пажњу треба поклонити локалним заједницама као темељу развоја учешћа грађана у доношењу одлука важних за одрживи развој и виши квалитет живљења у складу са еколошким принципима;**

-унапредити интерсекторску сарадњу, нарочито министарстава заштите животне средине и просторног планирања, просвете, омладине и спорта, науке и културе у циљу ефикаснијег спровођења процеса увођења образовања за одрживи развој уз примену интердисциплинарног приступа;

- кроз одговарајуће механизме успоставити трајну и квалитетну сарадњу цивилног, државног и привредног сектора;

Крагујевац

10 - 30. јануар 2011. године

- интензивирати подизање еколошке свести становништва о овом значајном процесу и континуирано у јавности промовисати одрживо понашање и здраве стилове живота
- обезбедити подизање нивоа знања, свести и информисаности доносиоца одлука о принципима одрживог развоја и рационалном коришћењу ресурса;
- прикупити и систематизовати доступну базу података о постојећим капацитетима (образовни програми, предавачи, материјали, методе, пројекти, иницијативе,...) у свим секторима друштва, а нарочито међу ОЦД ради формирања мреже;
- интегрисати вредности мулти-културног друштва и културних разноликости у програме образовања за одржив развој;
- едуковати новинаре и уреднике јавних штампаних и електронских гласила о вредностима образовања за одржив развој и обезбедити на јавном сервису РТС термине и програме, који се баве темама одрживог развоја;
- обезбедити конкретну подршку иницијативама појединаца и институција, који својим креативним и ентузијастичким деловањем доприносе развоју еколошке свести и понашања, промоцији еколошке етике и одрживог развоја у свакодневном животу.

Учесници Округлог стола су се сагласили:

- да је образовање за одрживи развој основни предуслов за постизање одрживог развоја и заштите животне средине и да је оруђе за добро управљање ресурсима и искорењавање сиромаштва;
- да препознају напоре појединих владиних институција да у своје активности у процесима формалног и неформалног образовања и васпитања укључе цивилни сектор, али још увек не и у складу са предвиђеним ангажовањем у Акционом плану за спровођење Стратегије одрживог развоја, као и у другим законским документима;
- да су ОЦД активне у процесима образовања за одрживи развој у складу са својим програмским опредељењима и незаобилазном улогом, коју имају као трећи сектор у развоју друштва, и у имплементацији одрживог развоја, посебно, **на локалном нивоу**, а да поједине већ имају развијене програме и материјале, као и значајна искуства у овом процесу
- да су ОЦД, учеснице Округлог стола захваљујући својим капацитетима и већ постојећој неформалној мрежи у овој области спремне да успоставе квалитетан партнерски однос са свим институцијама државе у циљу успешне имплементације Стратегије образовања за одрживи развој, а посебно са Форумом партнера и то као јединствена мрежа ОЦД, које ће континуирано радити на спровођењу предвиђених програма едукације за одрживи развој у локалним заједницама.